

DECIZIE nr. _____
din 19 decembrie 2024

**Cu privire la aprobarea Strategiei
raionale de dezvoltare a sectorului
de tineret pentru anii 2024-2026**

În conformitate cu Legea nr.215/2016 cu privire la tineret, Hotărârile Guvernului Republicii Moldova nr.598/2020 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Dezvoltarea programelor și Activității de Tineret, nr.1151/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la normativele de cheltuieli pentru desfășurarea conferințelor, simpozioanelor, festivalurilor de către instituțiile publice finanțate de la bugetul public național, nr.158/2012 cu privire la implementarea Legii voluntariatului nr.121/2010, Strategia Națională de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2030, Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, art.43 (alin.1, lit.j) și art.46 (alin.I) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, Consiliul raional Anenii Noi

DECIDE:

1. Se aprobă Strategia raională de dezvoltare a sectorului de tineret pentru anii 2024-2026 (se anexează).
2. Serviciul tineret și sport:
  - 2.1. Va promova politici de tineret în baza programului de activitate al Strategiei;
  - 2.2. Va asigura implementarea Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret la nivel raional;
  - 2.3. Va colabora cu centrul de tineret și filialele acestuia, organizațiile de tineret, în vederea implementării politicilor indicate în act;
  - 2.4. Va informa anual Consiliul raional despre lucrul efectuat pentru implementarea Strategiei.
3. Se desemnează responsabili de executarea prezentei decizii dna Ana Munteanu șef Serviciul Tineret și Sport
4. Prezenta decizie intră în vigoare la data aducerii la cunoștință persoanei vizate prin contrasemnare după plasarea în Registrul de Stat al Actelor Locale, pe pagina web și panoul informativ al instituției.
5. Prezentul act administrativ este supus căilor de atac în procedură prealabilă către autoritatea emitentă în termen de 30 de zile conform Codului Administrativ.
6. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în seama președintelui raionului Anenii Noi.

Președintele ședinței:

Contrasemnează:

**Secretarul interimar
al Consiliului raional**

Tatiana BULBUC

STRATEGIA
raionale de dezvoltare a sectorului de tineret
pentru anii 2024-2026

Anenii Noi, 2023

Strategia a fost realizată de AO Asociația Internațională a Tinerilor în cadrul proiectului „Strategii pentru TINERI” parte a proiectului „Capacitarea organizațiilor locale de tineret din Moldova” implementat de Consiliul Național al Tineretului din Moldova, în parteneriat cu Consiliul Național al Tineretului din Danemarca, cu suportul financiar al New Democracy Fund.

Materialul este elaborat de expertul contractat Lungu Adelina.

ABREVIERI

ADR – Agenția de Dezvoltare Regională

APL – Administrație Publică Locală

AO – Asociație Obștească

DOFM – Direcția pentru Ocuparea Forței de Muncă

CMF – Centrul Medicilor de Familie

CR – Consiliul Raional

CS – Centru de Sănătate

CSP – Centrul de Sănătate Publică

DE – Direcția Educație

DASPF- Direcția de Asistență Socială și Protecția Familiei

OMF – Oficiul Medicilor de Familie

ONG – Organizație Nonguvernamentală

SAPP – Serviciul Asistență Psiho-Pedagogică

RM – Republica Moldova

ÎNTRUDUCERE

La 29 martie 2023 a fost aprobată Strategia Națională de dezvoltare a sectorului de tineret 2030, care accentuează rolul tinerilor și organizațiilor de tineret în construcția democrației participative și a societății moderne. Strategia sectorului de tineret trasează intervenții orientate pe activitatea structurilor asociative și grupurilor de inițiativă ale tinerilor, lucrătorilor de tineret, instituțiilor publice și private, autorităților publice ca elemente de realizare a politicii urmărind obiectivele de dezvoltare și activizare a tinerilor.

Strategia Raională a sectorului de Tineret din raionul Anenii Noi reprezintă un complex de activități orientate spre crearea condițiilor și oportunităților de dezvoltare a tinerilor, conținând un set de activități strategice, realizarea cărora este posibilă numai în baza colaborării tinerilor cu administrația publică locală, sectorul asociativ și cel privat.

SRT Anenii Noi reprezintă un complex de activități orientate spre crearea condițiilor și oportunităților de dezvoltare a tinerilor. În același timp ea reprezintă un set de acțiuni strategice, realizarea cărora este posibilă numai în baza colaborării tinerilor cu administrația publică locală, sectorul asociativ și cel privat. Este evident că în procesul elaborării strategiei, tinerii raionului Anenii Noi se identifică nu numai ca beneficiari ci și ca actori activi în implementarea acesteia. Elaborarea SRT a pornit de la un șir de premise care vizează direct sau indirect tinerii dar și actorii importanți ai dezvoltării sectorului de tineret. Implicarea tinerilor în procesul de identificare a problemelor și formularea direcțiilor prioritare creează indirect premise pentru participarea lor la implementarea ulterioară a strategiei. O altă premisă a strategiei este ausmarea și responsabilizarea publică a părților vizate în strategie. Strategia se impune ca un document complex al activităților de parteneriat la nivel local, unde fiecare actor are misiunea imperativă de a-și realiza obligațiile.

Domeniile de intervenție ale Strategiei se axează pe câteva aspecte de bază:

- Ø participarea tinerilor
- Ø abilitarea economică
- Ø educația non-formală a tinerilor
- Ø consolidarea sectorului de tineret

Prezenta Strategie se aliază principalelor priorități, strategii și programe în domeniul de tineret atât la nivel internațional, național și local, nemijlocit Strategiei Naționale de Tineret 2030, înglobând și obiectivele intersectoriale, prin prisma Strategiei Educației 2030, cu referire directă la aspectele sectorului de tineret ce se regăsesc în Strategia de dezvoltare socio economică a orașului Anenii Noi 2020-2023.

Strategia de Dezvoltare a Sectorului de Tineret din raionul Anenii Noi pentru anii 2024-2026 are drept beneficiari toți locuitorii raionului cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 ani. Strategia ia în calcul necesitățile diferitor grupuri de tineri și actori cheie în dezvoltarea lucrului și programelor de tineret, inclusiv:

- Persoanele cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 ani;
- Tinerii din grupuri vulnerabile sau cu oportunități reduse;
- Familiile tinere; - Autoritățile publice locale;
- Organizațiile neguvernamentale de tineret;
- Specialiștii și lucrătorii de tineret; - Prestatorii de servicii de tineret;
- Consiliile locale ale tinerilor și structurile neformale de participare a tinerilor;
- Structurile de paritate de tineret.

Elaborarea Strategiei s-a axat în primul rând pe *principiul participativ*, implicând categoria persoanelor tinere (care se încadrează în vârsta prevăzută de cadrul legal național: 14 și 35 de ani)¹ din raionul Anenii Noi la toate etapele dezvoltării acesteia, ținând cont de rigorile și standardele în domeniu, inclusiv prevederile Hotărârii de Guvern nr.386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, prin implicarea tuturor părților interesate și consultare publică.

---

¹ LEGE NR. 215 DIN 29-07-2016 CU PRIVIRE LA TINERET

CONTEXT LOCAL

Politicile de tineret sunt implementate de mai multe instituții guvernamentale în legătură cu o serie de domenii precum educația, sănătatea, formarea și ocuparea forței de muncă, politica familială și îngrijirea copiilor, timpul liber și cultura, justiția pentru tineret ș.a. Legislația națională definește politicile de tineret drept „ansamblu de principii, metode și măsuri menite să asigure tinerilor oportunități de participare, de bunăstare, dezvoltare personală și profesională”. Politica pentru tineret este un domeniu intersectorial și, respectiv, solicită cooperarea mai multor instituții ale statului pentru dezvoltarea și implementarea activităților pentru tineri. Abordarea intersectorială este prevăzută în toate documentele strategice adoptate în domeniul tineretului, fiind evidențiată în strategia de dezvoltare a tineretului 2020 ca fiind necesară pentru dezvoltarea și consolidarea sectorului de tineret. *Noțiunea de tânăr, conform cadrului legal național, o constituie persoanele cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 de ani.*

În ultimii trei ani populația raionului Anenii Noi este în continuă descreștere, conform datelor BNS, în anul 2022 se atestă 62,3 mii persoane, în anul 2021, 63,5 mii persoane și 64,4 mii persoane în anul 2020. Trendul negativ este într-o continuă creștere (spre comparație în anul 2014 populația raionului Anenii Noi constituia 72,5 mii).

Motivul reducerii populației raionului Anenii Noi este determinat atât de sporul natural negativ (prevalența deceselor asupra nașterilor), cât și de pierderile cauzate de migrația populației, în special a migrației din mediul rural. Anenii Noi este unul dintre raioanele țării în care se atestă cea mai înaltă rată a migrației negative: circa (-2%) , în timp ce în restul țării rata migrației nete oscilează între limitele 1,5%-1,9%.. De asemeni Anenii Noi ocupă locul 4 după mun. Chișinău, Orhei și Ungheni în ceea ce ține de indicele de migrația netă internațională (anul 2021).

Raionul Anenii Noi este situat în partea centrală a Republicii Moldova, iar centrul raionului se află la o distanță de 33 km de capitala țării, or. Chișinău. Suprafața raionului este de 89,2 mii ha, inclusiv 52,2 mii ha și terenuri agricole.

În ce privește repartizare pe medii, în anul 2022, predomină populația rurală, astfel, 6,9 mii cetățeni reprezintă populația urbană, care se concentrează în orașul Anenii Noi și și 55,5 mii cetățeni – populația rurală. Deci, putem spune că populația raionului este una preponderent rurală. Mai jos este reflectată evoluția și numărul populației tinere, pe sexe și medii de reședință din raion, în ultimii 2 ani:

Anul	Sex	Mediu rural, pop	Mediu urban, pop	16-20 ani	21-25 ani	26-30 ani	31-35 ani
2020	F	29639	3705	1665	1701	1907	2450
	M	27928	3211	81745	1779	2040	2552
2021	F	29150	3751	1638	1601	1831	2287
	M	27436	3182	1718	1694	1925	2457
2022	F	28640	3764	1612	1548	1823	2171
	M	26880	3115	1733	1628	1873	2405

În anul 2022, în raionul Anenii Noi locuiau 14793 de tineri cu vârsta cuprinsă între 16-35 de ani. Numărul fetelor cu vârsta 16-35 ani este de 7154, iar numărul băieților este 7639.

Conform *Youth Score Card*² agregat pe unități administrativ-teritoriale, în anul 2021, Anenii Noi are o performanță medie și scorul final de 0,61, ceea ce este în creștere față de scorul final obținut în 2017 (0,51). Ce ține de cele mai principale domenii cercetate, *score card-ul* de tineret din raionul Anenii Noi reflectă următorul tablou general:

Domeniul	Performanță 2021	2021	2017
Educație	Medie	0,49	0,51
Participarea luarea deciziilor	Medie	0,48	0,77
Angajare	Înalt	0,90	0,88
Situații de risc	Medie	0,51	0,67
Sănătate	Medie	0,30	0,20
Incluziune Socială	Înalt	1	0,05

² Youth Score Card, ediția 2022

Valorile indicatorilor înregistrează creșteri în cazul angajării, sănătății și incluziunii sociale (în verde), iar în cazul educației, participării în luarea deciziilor și situațiilor de risc sunt înregistrate scăderi ale valorilor. Vom menționa, că în baza aceluiași studiu, dacă în anul 2017 se atesta un număr de 181 de persoane neangajate în câmpul muncii, atunci în anul 2021 numărul tinerilor cu vârsta între 16- 29 de ani aflați mai mult de 12 luni în șomaj a descrescut la 19. În anul 2021 pe segmentul de dotare a școlilor cu calculatoare, în raionul Anenii Noi se înregistrează cea mai mică pondere: 7,14%, fapt care influențează negativ crearea premiselor pentru alfabetizarea digitală a tinerilor.

Cadrul metodologic

În scopul analizei situației tinerilor din raionul Anenii Noi a fost realizat un studiu cu aplicarea metodelor cantitative și calitative și au inclus: analiza documentelor; studiul statistic; 1 focus – grup cu tinerii și specialiști de tineret; precum și un sondaj de opinie, ca modalitate de identificare a principalelor repere și caracteristici privind problemele tinerilor. Sondajul a fost realizat sub coordonarea unui consultant, pe un eșantion de 49 de tineri, reprezentativ pentru populația între 16 și 35 de ani. Rezultatele acestui sondaj au fost completate cu informații obținute din focus grup-ul realizat cu tinerii din localități urbane și rurale, din interviuri cu lideri ai tinerilor și cu autorități locale.

Beneficiarii strategiei

În Republica Moldova la nivel național, tinerii și structurile de tineret se regăsesc ca actori importanți în procesul de realizare a mai multor documente de politici privind dezvoltarea și participarea tinerilor, cum ar fi *Strategia Națională de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2030*, aprobată în martie 2024, *Legea cu privire la tineret nr. 215, Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”*, aliniindu-se totodată la politicile europene și internaționale cum ar fi *Agenda europeană privind lucrul de tineret*³, *Obiectivele de tineret al UE*⁴ și *Strategia de tineret a UE 2019-2027*.

La nivelul politicilor raionale, sectorul de tineret se regăsește ca și prioritate în cadrul Strategiei socio-economice de dezvoltare a raionului Anenii Noi, cu toate acestea, componenta tineret nu este suficient reflectată în procesul bugetar, iar administrația publică locală nu dispune de suficiente resurse de a identifica corect și a aborda necesitățile tinerilor într-o manieră orientată către rezultate. Iar tinerii, în special cei cu oportunități reduse, au încă un nivel scăzut de participare civică și socială.

Strategia sectorului de tineret a raionului Anenii Noi a considerat diverse sub-categorii de tineri care se află în situație dezavantajată sau de risc precum: tinerii din familii social-vulnerabile; tinerii din localitățile rurale; tineri delincvenți; tinerii dependenți de substanțe; familii tinere. Pe parcursul elaborării strategiei s-au luat în calcul nevoile tinerilor aflați la o etapă de dezvoltare importantă, tinerii în proces de alegere a viitoarei profesii, precum și tinerii care conform Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj se califică în categoria NEET: ”tinerii în vârstă de 15–29 de ani, care nu fac parte din populația ocupată, nu studiază/învață în cadrul sistemului formal de educație și nu participă la niciun fel de cursuri sau alte instruirii în afara sistemului formal de educație.

Procesul de elaborare a strategiei s-a axat pe următoarele etape:

La etapa inițială a avut loc culegerea datelor cu privire la situația tinerilor de la direcțiile Consiliului Raional și tinerii din raion. A fost completat formularul de evaluare a situației tinerilor, prin intermediul chestionarului au fost culese informații cu privire la situația socio-economică, oportunitățile de instruire și educație la nivel local și raional, modalitățile de petrecere a timpului liber, precum și accesul la informație. În baza datelor culese a fost realizată *analizat situației tinerilor din raionul Anenii Noi*.

Etapa a doua și a treia s-a desfășurat în cadrul a două ședințe ale grupului de lucru raional. Ședințele au fost facilitate conform elementelor metodologiei de planificare strategică. În cadrul acestor ședințe au fost radiografiate problemele, elaborată viziunea, direcțiile strategice,

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13185-2020-INIT/en/pdf>

⁴ https://youth.europa.eu/strategy/european-youth-goals_en

obiectivele, rezultatele așteptate, PLA, indicatorii și metodologia de monitorizare și evaluare a SRT, a fost realizată o analiză SWOT a situației tinerilor la etapa actuală.

A patra etapă constituie informarea și consultarea tinerilor cu privire la conținutul ST și Planul Local de Acțiuni pentru anii 2024-2026 (PLA).

Principiile strategiei

Strategia de Tineret a raionului Anenii Noi a fost co-creată cu suportul și participarea directă a tinerilor, respectiv fiecare dintre părțile vizate în strategie au fost implicate direct la elaborarea acesteia. Principiile de bază ale strategiei sunt:

Principiul accesibilității: strategia raională a planificat crearea de servicii accesibile pentru toate categoriile de tineri indiferent de apartenență etnică, de sex, religie și indiferent de tipul problemelor cu care se confruntă. Rezultatele așteptate se vor axa pe crearea **oportunităților pentru tinerii din mediul rural.**

Principiul parteneriatului intersectorial: autoritățile publice locale, instituțiile publice, agenții economici, organizațiile societății civile, inclusiv, instituțiile de cult, precum și membrii comunității stabilesc obiective comune, conlucrează și mobilizează resursele necesare pentru asigurarea condițiilor de viață decente și demne pentru tineri. Finanțarea activităților, serviciilor pentru tineret se va realiza din diverse surse inclusiv bugetul public raional, proiectele organizațiilor neguvernamentale, surse externe de finanțare (donații, granturi).

Principiul participării active: procesul de elaborare al strategiei a fost unul participativ care a pus accentul pe opiniile beneficiarilor referitor la activitățile necesare de realizat pentru îmbunătățirea situației tinerilor.

CAPITOLUL I. ANALIZA SITUAȚIEI TINERILOR DIN RAIONUL ANENII NOI

Informații generale

În urma analizei datelor celor care au participat în procesul de evaluare a situației tinerilor din raionul Anenii Noi, respondenții provin preponderent din mediul urban- 77,6%, iar 22,4% din mediul rural.

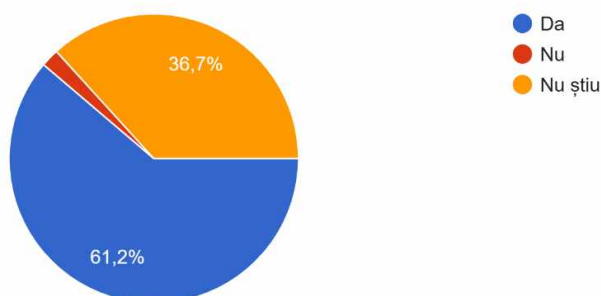
39% din tineri apreciază preocuparea administrației publice locale pentru problemele tinerilor (pe o scală de la 1 la 10) cu note de 8, 9 și 10, iar 12 % din tineri au apreciat cu un calificativ de 4 și mai jos.

Tinerii au enumerat un șir de probleme, care după părerea lor sunt destul de alarmante. Câteva din ele pot fi menționate:

- *Posibilități limitate de informare în ce privește piața muncii și activități de orientare profesională sporadice;*
- *Abuzul de substanțe în rândul tinerilor;*
- *Puține persoane tinere promovate în funcții de conducere;*
- *Lipsa tomberoanelor de gunoi în localitate;*
- *Spații pentru petrecerea timpului neamenajate;*
- *Locuri de muncă insuficiente;*
- *Posibilități de autodezvoltare insuficiente pentru tinerii din localitățile rurale.*

O bună parte dintre tineri nu cunosc dacă în localitățile lor există specialist de tineret, fapt reflectat în diagrama de mai jos. Un fapt curios este, însă, că jumătate din cei chestionați nu cunosc specialistul de tineret din localitate.

Figura 1. Există specialist de tineret în localitatea Dvstră?

Domeniul asociativ, economic, educațional și social

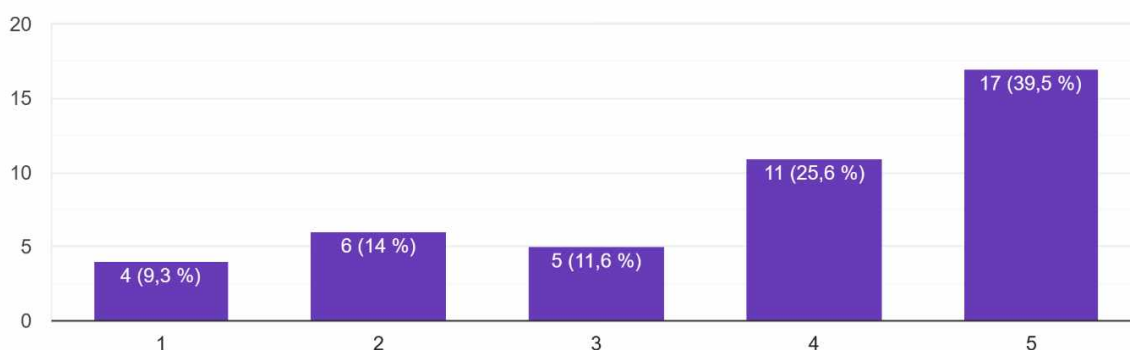
În raionul Anenii Noi există un sector asociativ activ, care acoperă direct sau indirect sectorul de tineret:

N.o	Denumirea Asociațiilor obștești	Locația
1	AO „Șansa”	s. Varnița
2	AO „Pro Dezvoltare Hîrbovăț”	s.Hîrbovăț
3	AO „Din inimă pentru Hîrbovăț”	s.Hîrbovăț
4	AO „ACASĂ LA PUHĂCENI”	s.Puhăceni
5	AO „Puhoacea Nistreană”	s.Puhăceni
6	AO AdB „Generația G”	s.Geamăna
7	AO „Tinerii în acțiune din Gura Bîcului”	s.Gura Bîcului
8	AO „Tineretul pentru dezvoltarea comunitară”	s.Cobusca Veche

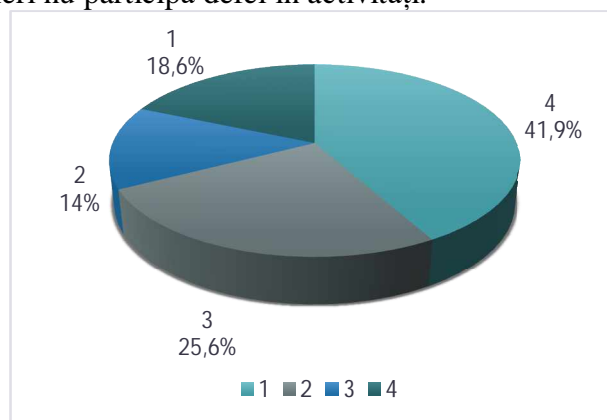
În cadrul etapei de analiză a situației, 69% din tineri afirmă că în localitatea lor există asociații obștești, pe când 22 la sută nu cunosc dacă există, fapt ce denotă că nu sunt implicați în activitățile acestora. La întrebarea dacă există organizații de tineret în localitate, 83% din tinerii intervievați au răspuns afirmativ

Fiind întrebați în ce măsură le sunt cunoscute activitățile acestora pe o scală de la 1 la 5, (1 - în mică măsură, iar 5 în mare măsură) răspunsurile reflectă următorul tablou:

Figura 2 Cât de familiarizat sunteți cu activitatea acestora?

Figura 3. relevă cât de des sunt implicați tinerii din raion în activitățile organizațiilor de tineret. Fiind rugați să aprecieze pe o scală de la 1 la 4 nivelul de participare, putem constata că implicarea lor are loc des și foarte des în 71 la sută, sporadic în proporție de 14%, iar aproximativ 19% din tineri nu participă defel în activități.

Concluzionăm, că nivelul de implicare a tinerilor este unul insuficient, iar cauzele ar putea fi multiple. Principala cauză ar fi lipsa lucrătorilor de tineret în comunități și implicit planificarea eficientă a activităților în sectorul de tineret. Astfel, conform acestui studiu, gradul de implicare a tinerilor în activități ce țin nemijlocit de sectorul de tineret este mediu spre scăzut.

Domeniul economic

Fiind întrebați care este principala lor sursă de venit, 73,5% din cei intervievați afirmă că aceasta este susținere părinților, 16,3% - salariul, iar ceilalți 10,2% primesc indemnizații, fie au o afacere. Acest fapt explică ponderea de 12 la sută a celor respondenți care sunt gata ca după finisarea studiilor să plece la muncă peste hotare. Totuși există și o previziune optimistă că tinerii și-ar dori să rămână în țară pentru a-și continua studiile sau pentru a-și găsi un loc de muncă în cazul a aproximativ 70% din cei intervievați, ținând cont de faptul că respondenții acestui studiu în 80 % sunt tineri cu vârsta cuprinsă între 16-17, fapt care explică tendințele de a-și continua studiile.

Dacă analizăm situația tinerilor pe piața muncii la nivel de țară, în prezent, din totalul persoanelor ocupate în câmpul muncii fiecare a treia persoană este în vârstă de 15–29 de ani.

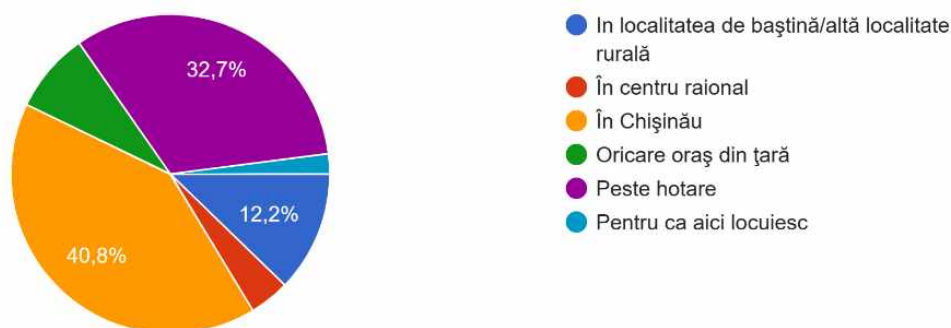
În anul 2022 rata șomajului în rândul persoanelor de 15-24 ani a constituit 10,3 %, ⁵ valoarea acestui indicator a înregistrat disparități importante pe sexe și medii (11,4% pentru bărbați față de 8,6 % pentru femei și, respectiv, 10,9 % în mediul rural față de 9,7 % – urban), iar în categoria de vârstă 15-29 ani acest indicator a avut valoarea de 6,4 % și a înregistrat disparități importante pe sexe (8,4 % pentru bărbați și 3,3% pentru femei).

Conform concluziilor din cadrul focus grupurilor, fenomenul șomajului în raion este cauzat de mai mulți factori, precum: lipsa locurilor de muncă atractive, necorespunderea cererii cu oferta forței de muncă, disparitatea dintre competențe, studii și solicitările angajatorilor; oferte puține de recalificare a șomerilor. O problemă importantă ar fi: cerințele exagerate din partea unor angajatori cerințe discriminatorii de calificare, de asemenea, impunerea limitelor de vârstă, de gen care limitează posibilitățile de angajare. Familiile tinere sunt percepute ca fiind foarte vulnerabile din punct de vedere socio-economic. Necesitățile acestora pentru trai sunt mari, în special în cazul în care foarte puține familii tinere sunt asigurate cu spațiu locativ, iar salariile tinerilor specialiști sunt mici și nu le permite acoperirea minimului necesar pentru trai. Conform opiniei respondenților majoritatea familiilor tinere nu sunt adaptate la condițiile socio-economice actuale, majoritatea acestora fiind din mediul rural.

Este necesar de menționat ca procesul de integrare în câmpul muncii, are un impact direct asupra calității vieții tinerilor, or obstacolele și eșecul în obținerea unui loc de muncă decent după terminarea studiilor poate avea consecințe serioase și de durată asupra capacităților și abilităților profesionale ale tinerilor, dar și asupra veniturilor lor. Debutul pozitiv pe piața muncii determină succesul profesional și personal în perioadele ulterioare din cariera tinerilor.

Din următoarea diagramă observăm că există o tendință de migrație internă față de preferința de migrație externă pentru un loc de lucru: 33%- ar pleca înafara țării pentru căutarea unui loc de lucru și doar 4% optează pentru un loc de lucru în centrul raional.

Figura 4 Preferințe de angajare.

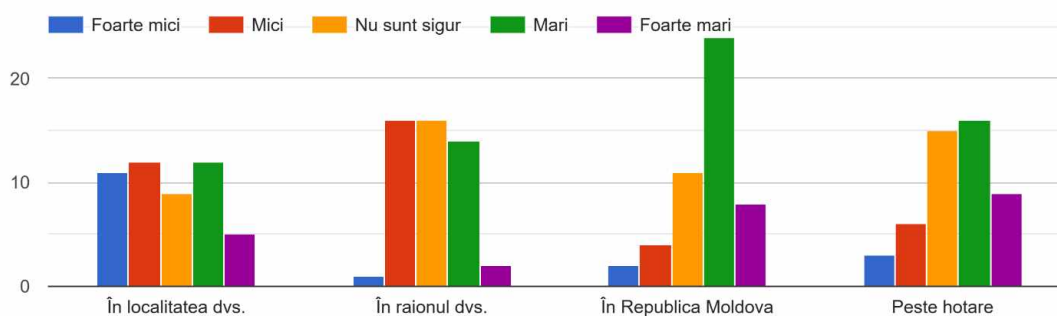

O vizualizare mai detaliată a șanselor de angajare, conform percepției tinerilor pe piața muncii, o atestă următoarea diagramă:

⁵ https://statistica.gov.md/ro/forta-de-munca-in-republica-moldova-ocuparea-si-somajul-in-9430_59432.html

Figura 5. Cum apreciați șansele Dvs. de angajare în câmpul muncii:

Problemele cu care se confruntă tinerii din raionul Anenii Noi pe piața muncii, identificate în cadrul interviurilor relevă: *Salariu mici ; Tinerii fără experiență de muncă au puține șanse de angajare în câmpul muncii ; Discriminarea pe criterii de: dizabilitate, etnie, vârstă, sex, religie.* Tinerii sunt participanți cu drepturi egale la procesele sociale și politice, în același timp, schimbările intervenite în situația social-economică plasează tineretul, ca grup social, la hotarele excluziunii sociale. Una din măsurile de ameliorare a situației tinerilor, de extindere a drepturilor și a posibilităților acestora ar fi:

- integrarea problemelor tinerilor în politicile sectoriale atunci când se formulează. Inclusiv, monitorizarea și aplicarea politicilor și acțiunilor din alte domenii cu un impact semnificativ asupra tinerilor, cum ar fi educația, sănătatea, piața muncii și bunăstarea;
- dezvoltarea instrumentelor și mecanismelor instituționale de creștere a gradului de participare a tinerilor la viața comunității și stimularea activismului civic prin intermediul structurilor locale de tineret ș.a.

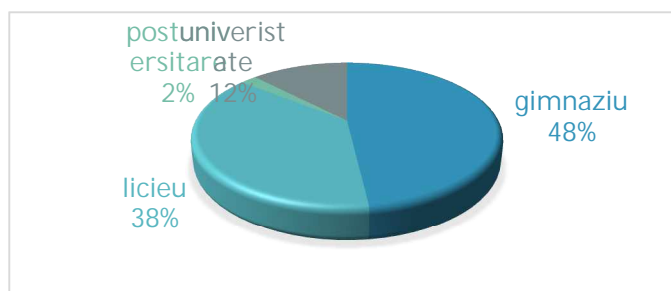
Educația

Educația și nivelul de pregătire a tinerilor la debutul angajării are un rol foarte important și cu avantaje evidente pe măsura creșterii nivelului de studii. Conform datelor oferite de Direcția Educație Anenii Noi, în perioada ultimilor 3 ani situația tinerilor în gimnazii și licee este următoarea:

Anul		Înmatriculați vs Absolvenți	
		Gimnaziu	Liceu
2020	Înmatriculați	930	208
	Absolvenți	677	253
2021	Înmatriculați	853	218
	Absolvenți	654	199
2022	Înmatriculați	878	217
	Absolvenți	665	213

Atât găsirea unui loc de muncă stabil și satisfăcător, cât și intervalul de timp necesar de la finisarea studiilor până la identificarea primului loc de muncă este un proces cu durată mai lungă sau mai scurtă pentru tineri în funcție de educația și nivelul de pregătire.

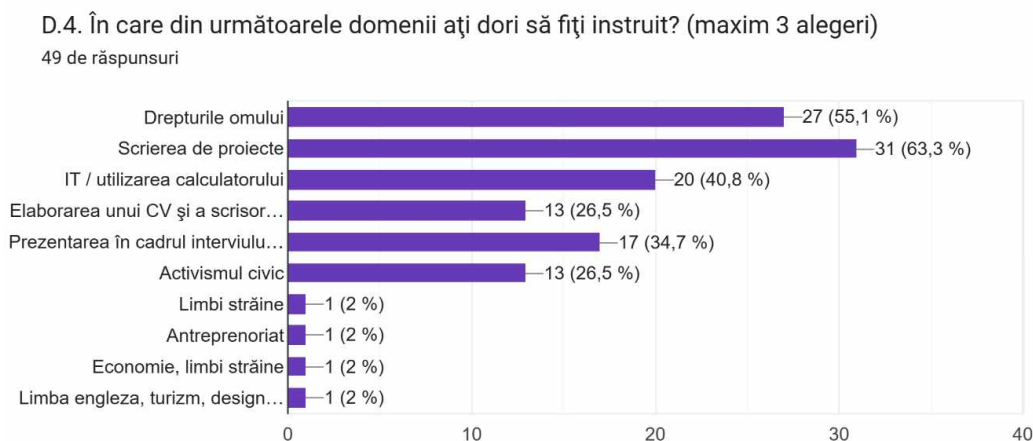
Figura 6. Repartizarea tinerilor conform nivelului de studii

Din discuțiile din cadrul cercetării calitative, rezidă că lipsa locurilor de muncă care corespund unui anumit nivel de educație determină tinerii cu studii superioare să accepte locurile de muncă disponibile, inclusiv cele pentru care sunt supracalificați. Drept urmare, pe de o parte, persoanele cu un nivel de educație ce depășește cerințele postului este probabil să câștige mai puțin decât în alte condiții. În plus, utilizarea necorespunzătoare a abilităților duce la pierderea de competențe. Neconcordanța dintre nivelul de studii/calificare al tinerilor și locul de muncă unde activează, îi pune pe unii dintre aceștia în situația nesiguranței sau a suprasolicitării prin practicarea joburilor suplimentare. Interveniurile din cadrul focus grupurilor au demonstrat că școala nu oferă elevilor o pregătire necesară și suficientă pentru viață. Tinerii au menționat că actualul sistemul de învățământ este bazat pe memorizarea și reproducerea informației din manuale. Programul de studii este foarte academic; nu este orientat spre dezvoltarea unor deprinderi practice și pregătirea pentru viața de adult. Tinerii apreciază calitatea unor manuale ca fiind joasă, iar manuale de alternativă nu există.

Se constată, în 22 la sută din cazuri, faptul că nu există oportunități de instruire înafara școlii în localitatea de baștină iar alte 12% din cei chestionați nu cunosc dacă există asemenea oportunități. În marea majoritate a cazurilor, accesul la activități extrașcolare este în cadrul secțiilor sportive, cercuri pe interese- dans, desen, lemnărie, și școala muzicală. În cadrul chestionarului identificăm un interes sporit de a se implica în instruire Tinerii au fost rugați să selecteze maximum 3 domenii de instruire, astfel preferințele s-au grupat astfel:

Fig. 7 În care din următoarele domenii ați dori să fiți instruit?

Sănătatea tinerilor

Accesul la serviciile medicale a tinerilor până la 18 ani și a celor care își continuă studiile este garantat de către stat, prin oferirea gratuită a poliței de asigurare medicală. Menținerea sănătății tinerilor este foarte mult influențată de modul de viață și cultura sănătății. Participanții din cadrul focus-grupurilor au menționat că din cauza stilului de viață de cele mai deseori dezorganizat, propriu unui comportament cu risc sporit, firea rebelă, neglijența și lipsa de experiență privează tinerii de a sesiza legătura dintre acțiunile curente privind propria sănătate și consecințele lor în viitor.

Cele mai răspândite maladii în rândul tinerilor sunt:

1. trihomonaza
2. gonoreea
3. sifilis
4. hepatita
5. HIV/SIDA

Din interviurile semi-structurate, rezidă că se fac eforturi comune din partea instituțiilor guvernamentale și non-guvernamentale din raionul Anenii Noi în vederea informării tinerilor privind protejarea împotriva infecțiilor sexual transmisibile, dar se evidențiază, un comportament de risc în utilizarea substanțelor nocive în rândul tinerilor, fapt care este alarmant.

Participanții la FG și-au exprimat opinia că sportul, modul de viață activ și alimentația sănătoasă sunt elemente indispensabil pentru ocrotirea sănătății.

- „Nutriția corectă este una din căile de a fi sănătos fizic și spiritual.”

- „Părinții nu-și pot permite să cumpere unele produse din magazine.”

Rezultatele FG au arătat că tinerii sunt de părere că în orașe se oferă un spectru mai larg de servicii medicale, pe când la sate aceste oportunități sunt limitate. Unii au menționat că ezită să meargă la medic din lipsă de încredere și siguranță. Referitor la modificările care ar putea să îmbunătățească sistemul de sănătate, participanții au relatat următoarele aspecte care asigură accesul la servicii de sănătate și ar fi mai prietenoase tinerilor:

- Serviciile medicale trebuie să fie gratuite („serviciile sunt foarte scumpe”); („indirect ni se cer bani, cu toate că avem asigurare”);
- Este necesar să reflecte domeniile de interes real pentru tineri („ei nu ne informează despre ceea ce ne interesează pe noi”);
- Să fie confidențiale și să inspire încredere („Nu aș vrea să știe tot satul despre vizita mea la medic”);

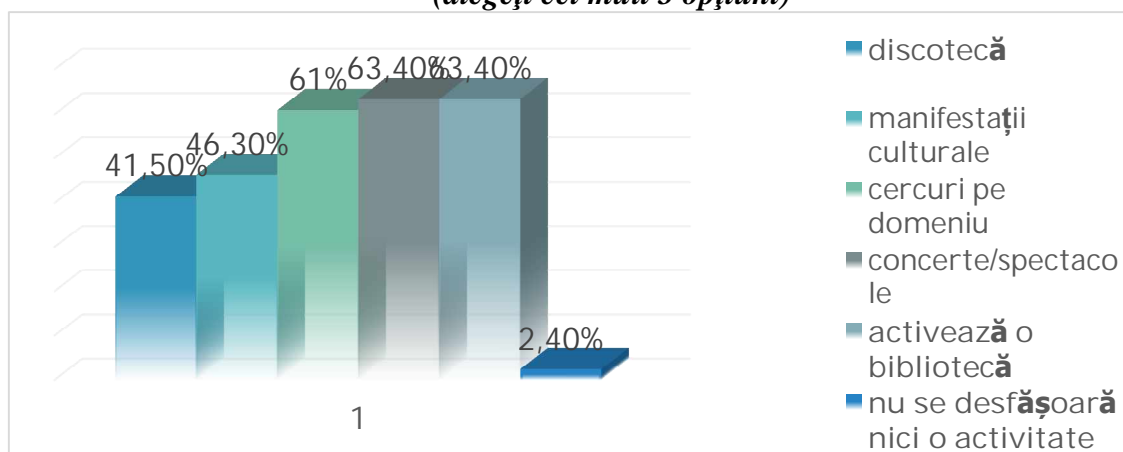
Pentru prevenirea problemelor de sănătate, este necesară informarea, consultația și consilierea tinerilor de la o vârstă cât mai fragedă, pentru a educa deprinderi sănătoase. Este necesar să se faciliteze accesul fizic și informativ al tinerilor la servicii medicale calitative. Un rol deosebit îl joacă dezvoltarea deprinderilor tinerilor de a preveni problemele de sănătate prin instruirea lor în ceea ce privește modul sănătos de viață și necesitatea de a se adresa la timp pentru ajutor medical.

Cultură și timp liber

Timpul liber, accesul la informație și servicii sunt domeniile unde discrepanțele dintre mediul rural și cel urban sunt cele mai pronunțate. Tinerii care locuiesc în sate nu au aceleași oportunități diverse de petrecere a timpului liber de care dispun tinerii din orașe. Lipsa activităților de petrecere a timpului liber uneori se asociază cu consumul de alcool și droguri precum și creșterea cazurilor de delincvență juvenilă. În raionul Anenii Noi, în majoritatea cazurilor, circa 81,6% de tineri au menționat că există casă de cultură în localitatea de baștină/ 41% din cei intervievați afirmă că activitățile se desfășoară de 3-4 ori pe an, iar 4 din 10 respondenți afirmă că activitățile se petrec în fiecare lună. Acest fapt demonstrează că viața culturală a tinerilor din raionul Anenii Noi oferă oportunități reduse de participare.

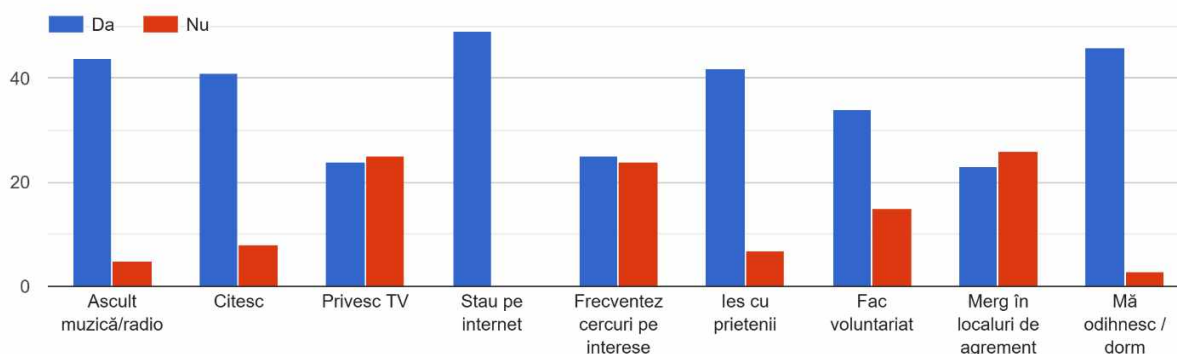
La întrebarea: *Ce activități se desfășoară în cadrul casei de cultură*, se conturează următorul tablou: (respondenții au avut posibilitatea să aleagă până la 3 opțiuni)

Figura 8. Ce activități se desfășoară în cadrul casei de cultură cel mai des? (alegeți cel mult 3 opțiuni)

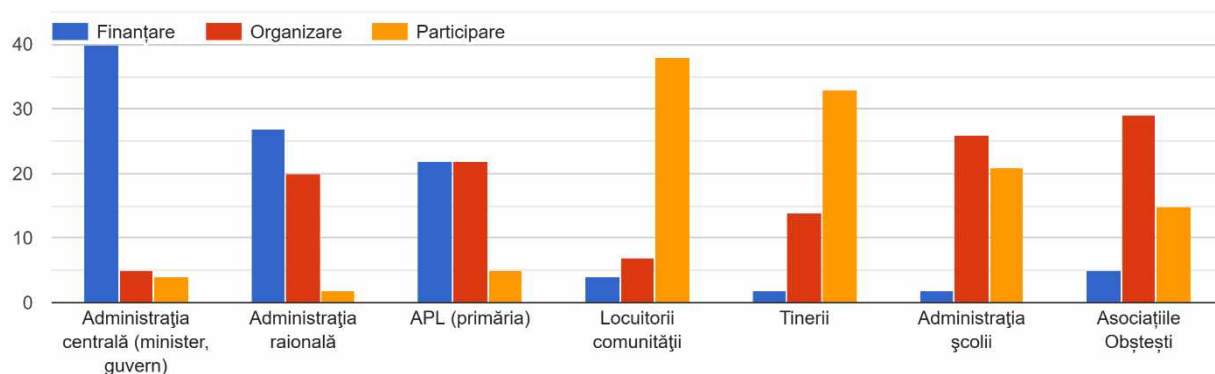
Un din premisele participării tinerilor sunt condițiile și platforme de participare atât în viața culturală cât și cea socială. 61% din tineri afirmă că se implică în activitățile culturale din localitate, totuși activitățile de petrecere a timpului liber nu sunt foarte variate pentru tinerii din raionul Anenii Noi.

Figura 9. Care din afirmațiile de mai jos vi se potrivesc:

Participanții la FG, în special cei cu vârsta de 15-19 ani, au menționat că ajutorul acordat părinților în gospodărie ia o mare parte din timpul lor liber și ar dori mai multă independență. Tinerii au subliniat că ar dori să dedice mai mult timp activităților de dezvoltare personală, dar situația financiară nu le permite să o facă, deoarece există taxe lunare, cheltuieli de călătorie sau de echipamente. În plus, nu există posibilitatea de a frecventa asemenea activități în toate localitățile. Opinia tinerilor referitor la rolul diversilor actori locali în activitățile cu tinerii se concentrează pe tendința de a considera că rolul de finanțare în temei îi revine Administrației centrale, Administrației Publice Raionale și Locale, pe când cel de creare a premisei și condițiilor de participare revine propriu-zis tinerilor, instituțiilor de învățământ, și comunității, iar organizațiilor obștești rolul de organizare a acestor activități.

Figura 10 Rolul diversilor actori locali în activitățile cu tinerii

În cadrul interviului ghidat de FG au fost discutate cauzele participării modeste ale tinerilor în activitățile comunitare. Printre altele, au fost menționate următoarele:

- Lipsa tradiției de participare a tinerilor în viața politică, socială și economică a țării:
"Mulți tineri sînt indiferenți la problemele comunității."
- Reticența factorilor de decizie de a utiliza potențialul tinerilor și de a-i implica în viața comunității:

"Este foarte dificil să convingi Primăria despre necesitatea de a implica tinerii"

"În localitatea mea nu există un plan bine definit de dezvoltare a localității."

Tinerii consideră că un parteneriat viabil între autoritățile publice și ONG-uri ar impulsiona situația și ar contribui la un nivel mai înalt de participare a tinerilor. Deasemeni, au menționat că din cauza vârstei nu întotdeauna au posibilitatea de a participa activ în diverse sfere sociale, de aceea opțiunea cea mai bună pentru ei este de a combina participarea în grupurile de interes, cercuri și ONG-uri etc. Ei au menționat importanța centrelor de resurse pentru tineri și a consiliilor locale pentru tineri, care oferă oportunități de dezvoltare creativă, de a lucra în grup, de a obține experiență și de a adopta decizii. Tinerii au menționat că prin participarea în diverse organizații ei au oportunitatea de a face noi prieteni și de a trece unele bariere psihologice caracteristice perioadei de adolescență:

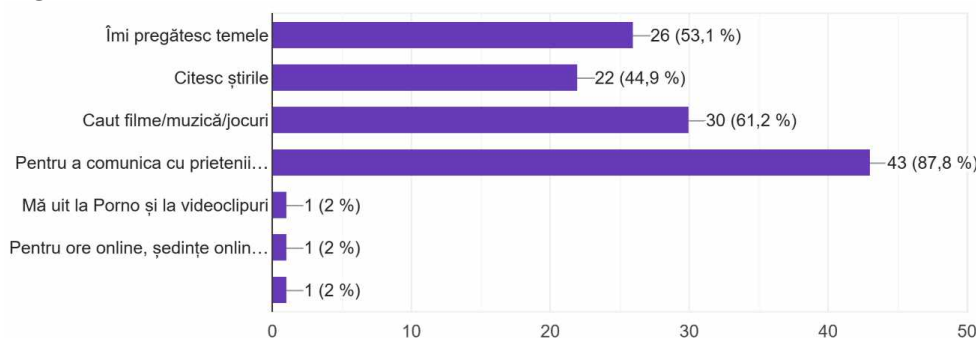
- *"Am acumulat mai multe cunoștințe."*

- "Am devenit mai deschis, mai sigur și mi-am dezvoltat abilitatea de a vorbi în public."
- "Am întâlnit mulți oameni și mi-am făcut mulți prieteni noi."

Accesul la informație

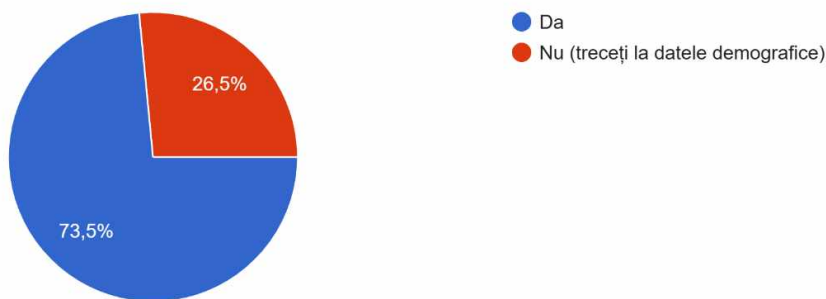
Accesul la surse de informație este de asemenea influențat de mediul de reședință: tinerii de la oraș au un acces mult mai larg la sursele de informație, comparativ cu cei de la sat, respondenții afirmă că utilizează internetul în fiecare zi, în următoarele scopuri:

Figura 11.

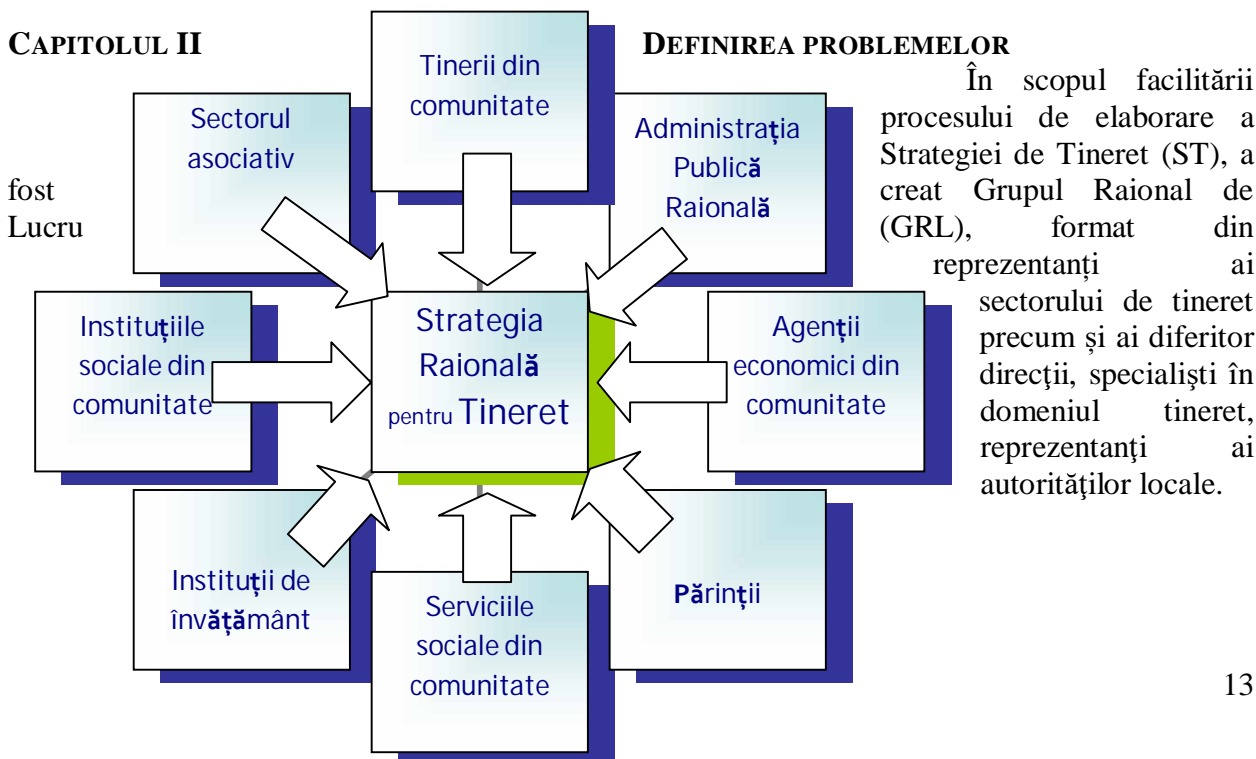
29% de tinerii consideră că ei pot schimba mersul lucrurilor în localitatea lor foarte mult, iar alte 35% afirma ca destul de mult, Iar 4% din tineri consideră că nu pot influenta defel mersul lucrurilor. Acest fapt demonstrează că tinerii se consideră o forță, dar totodată următorul info grafic demonstrează că doar jumătate din respondenți s-au implicat vreodată în careva inițiative la nivel local.

Figura 12. V-ați implicat în inițiative la nivel local?

Majoritatea tinerilor au fost implicați în activități informale, activități de timp liber și activități de amenajare a localității, iar partenerii de bază au fost școala, primăria, consiliul raional, asociații obștești și agenții economici.

CAPITOLUL II

În procesul de analiză participativă a sectorului de tineret din raionul Anenii Noi s-au relevat câteva aspecte care prezintă anumite carențe, care au un impact negativ asupra sectorului. Tinerii au identificat următoarele obstacole generale și specifice proprii sectorului de tineret din raionul Anenii Noi.

Informare și instruire insuficientă a tinerilor:

- Insuficiența instruirilor de advocacy, dezvoltare personală, leadership, participare civică, etc
- Tinerii nu cunosc care sunt sursele de informare corectă
- Tinerii nu cunosc cum să își valorifice munca
- Activități non-formale insuficiente pe întreg teritoriul raionului
- Sarcinile sunt amânate până în ultimul moment
- Nefinalizarea proiectelor propuse
- Tinerii sunt neorganizați
- Tinerii nu cunosc cum să își planifice corect activitățile
- Gestionarea incorectă a timpului

Participarea redusă a tinerilor:

- Timiditatea tinerilor
- Neîncrederea în sine
- Frica tinerilor de încerca ceva nou
- Motivație redusă la tineri
- Participarea redusă a tinerilor
- Unii tineri nu cunosc avantajele implicării
- Tinerii nu se implică în activități de voluntariat
- Motivația personală a tinerilor de dezvoltare a competențelor specifice nu corespunde cu programele existente
- Conflictul de pe partea stângă a Nistrului

Gestionarea ineficientă a oportunităților economice

- Salarii mici pentru tinerii specialiști
- Locuri de muncă neatractive pentru tinerii specialiști
- Infrastructura de suport în afaceri slab dezvoltată
- Instruiri insuficiente în domeniul antreprenorial
- Abilități antreprenoriale nedezvoltate
- Comunicarea neeficientă între organizații și între tineri
- Suport insuficient de susținere APL
- Resurse financiare neidentificate
- Finanțare insuficientă pentru unele organizații

Accesibilitatea redusă la instituții și servicii pentru tineri

- Nu sunt servicii care să ajungă la tinerii din localitățile rurale, care să acopere necesitățile acestora
- Acces redus la oportunități de autodezvoltare
- Nu sunt spații de petrecere a timpului liber (în localitățile rurale)
- Program neadaptat la nevoile tinerilor al instituțiilor/organizațiilor ce prestează servicii pentru tineri
- Orarul transportului public neadaptat necesităților tinerilor
- Interesele tinerilor neauzite
- Activitatea de tineret nu implică interesele grupului de vârstă 25-35 ani
- Nevalorificarea avantajelor centrelor de tineret
- Tinerii încalcă deseori legea

Capitolul III. Analiza SWOT

Analiza SWOT reflectă caracteristicile sectorului de tineret (Puncte Tari și Puncte Slabe) și (Oportunități și Riscuri) care avantajează sau stagnează dezvoltarea sectorului de tineret din raionul Anenii Noi.

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Tineri activi • APL receptiv • Adulți open-minded • Cadre calificate (în domeniul tineretului, specialist de tineret • Societate civilă activă • Existența organizațiilor conectate la sectorul de tineret • Oportunități oferite de Fondul pentru tineri și Program de granturi • Funcționarea Centrului de Tineret și a 3 filiale locale ale Centrului de Tineret • Mecanism de consultare a tinerilor existent și Consiliu Raional al Tinerilor • Resursele umane valoroase în raion • Instrumente de advocacy a tinerilor • Echipa mobile focusate pe tineri vulnerabili și cu necesități speciale • Deschidere și susținere di partea APL II 	<ul style="list-style-type: none"> • Locuri de muncă pentru tineri insuficiente • Incidența de delicvență juvenilă • Instruiri necesare tinerilor insuficiente • Puține locuri de petrecere a timpului liber • Implicarea tinerilor insuficient valorificată • Colaborare dintre sectoarele de educație formal și non-formală nu este strategic-definită • Nu există o rețea a persoanelor resursă din sectorul de tineret pe raion • Resurse umane necalificate din sectorul non- formal • Resurse umane insuficiente ca număr in sectorul non formal • Mecanism de stimulare-remunerare nevalorificate pentru voluntari • Tineri nu neinformați • Cooperare redusă din partea stakeholderi-lor pe componenta sectorului de tineret • Nu sunt dezvoltate platforme de calificarea continuă a lucrătorilor de tineret • Cunoștințe slabe despre programe internaționale pentru dezvoltare a tinerilor • Abilității de utilizare a tehnologiilor informaționale slab dezvoltate • Instrumente de evaluare a calității din partea tinerilor referitor la servicii, programe, proiecte • Activitățile pentru tineri sunt focusate pe un grup foarte restrâns de vârstă
Oportunități	Temeri
<ul style="list-style-type: none"> • Amplasarea geografică a raionului; • Dezvoltarea de proiecte educaționale pentru a-i învăța pe părinți cum să-și optimizeze timpul petrecut cu copiii. • Consiliul Național al Tinerilor existent • Suport financiar din partea donatorilor • Posibilități de participarea la proiecte externe care ar servi drept bună practică pentru motivarea tinerilor • Colaborarea la nivel național • Existența politicilor de tineret la nivel național- SNT 2030 • Programul Învățământul dual existent pentru o perioada de 3 ani • Parteneriate cu alte raioane, rețele naționale • Diaspora activă 	<ul style="list-style-type: none"> • Războiul din regiune • Tinerii activi migrează spre alte orașe/țări unde au mai multe oportunități • Tinerii sunt limitați în posibilitățile de continuare a studiilor în raion • Dependența programelor de tineret de granturile internaționale • Instabilitate politică și economică • Lipsa continuității proiectelor și programelor desfășurate

Actori importanți în realizarea SRT Anenii Noi:

- Ø Consiliul Raional Anenii Noi
- Ø Serviciul Tineret și Sport Consiliul Raional Anenii Noi
- Ø APL de nivelul I
- Ø DASPF Anenii Noi
- Ø DGE Anenii Noi
- Ø Instituții de Învățământ
- Ø Centru de Resurse pentru Tineri, Anenii Noi

CAPITOLUL IV: CADRUL GENERAL AL STRATEGIEI

PRIORITĂȚILE STRATEGIEI. OBIECTIVUL GENERAL ȘI OBIECTIVELE SPECIFICE.

Viziunea strategică de dezvoltare a sectorului de tineret a r. Anenii Noi:

Sectorul de tineret este unul bine dezvoltat, dispune de oportunități de învățare non-formală, valorificare a timpului liber și implicarea egală a tinerilor.

Raionul va deveni până la sfârșitul perioadei de planificare (2026) o regiune competitivă la nivel național cu o societatea tânără activă, responsabilă, receptivă și adaptabilă la mediul socio-economic, activă în dezvoltarea acestui mediu, care respectă tradițiile, dar creează valori noi.

Viziuni generale și specifice identificate:

Centru de Tineret dezvoltat

- Practica Centrului de Tineret Anenii Noi replicată la nivel local
- În mediul rural sunt organizate activități
- Anenii Noi este Capitala tineretului
- Dotarea centrelor de tineret cu noi tehnologii
- Tinerii din raion colaborează și organizează activități comune
- Este formată o rețea de tineri activi
- Există o organizație oficială împuternicită de tineri unită, prietenoasă și activă
- Capitala Tineretului 2026
- Servicii diversificate pentru tineri
- Imaginea tinerilor este promovată prin activități

Valorificarea eficientă a timpului liber

- Tinerii au mai multe oportunități
- Există mai multe locuri amenajate pentru desfășurarea timpului liber
- Există spații prietenoase pentru tineri
- Grupe de tineri formate în majoritatea localităților
- Organizăm sărbători tematice pentru tineri
- Activitățile pentru tineri sunt diverse
- Asigurarea accesului la programe de cultură și agrement

Tinerii dispun de oportunități de educație non-formală

- Există mai multe locuri de muncă pentru tineri
- Tinerii sunt mai acceptați în câmpul muncii
- Avem salarii mai bune
- Turismul este mai dezvoltat
- Sunt organizate training-uri și ateliere tematice
- Tineri implicați în competiții naționale și internaționale
- Tinerii sunt integrați în activități ocupaționale
- Tinerii cunosc ce înseamnă un mod sănătos de viață
- Parteneriate viabile dintre actorii educației formale și non-formale
- Asigurarea accesului la programe de cultură și agrement
- Lucrătorii de tineret beneficiază de calificare și formări continue

Finanțarea sectorului de tineret

- APL asigură finanțarea activităților de tineret
- Dispunem de resurse financiare suficiente
- Sunt implementate cu succes mai multe proiecte
- Sectorul de tineret dispune de un buget, care este valorificat anual
- Tinerii sunt motivați prin salarii decente
- Abilitarea antreprenorială a tinerilor
- Programe de granturi pentru inițierea afacerilor tineri
- Programe de orientare vocațională și profesională a tinerilor, inclusiv a celor din comunitățile rurale .
- Activează un Incubator de Afaceri
- Rata șomajului descrește și atrage tinerii în bussinessul mic și mediu

Implicarea tinerilor

- Fiecare tânăr are dreptul de a se expune
- Opinia tinerilor este luată în considerare
- Se respectă echitatea de gen
- Persoanele cu dizabilități sunt incluse în sectorul de tineret
- Sunt implicați tineri indiferent de stereotipuri
- Tinerii sunt mai implicați și informați
- Este mult mai popularizat voluntariatul
- Tinerii organizează mai multe activități interactive
- Reprezentativitate din toate regiunile raionului
- Tinerii sunt implicați în activități
- Tinerii participă la procesul decizional
- Tinerii sunt implicați în procesul decizional
- A crescut procentajul tinerilor implicați
- Tinerii se implică în proiecte și programe
- Mecanisme de evaluare a serviciilor predestinate tinerilor bine integrate
- Rețeaua Consiliilor Locale Anenii Noi dezvoltată și consolidată
- Tineri implicați în procesul decizional
- Parteneriate active în sectorul de tineret
- Orientarea vocațională și profesională a tinerilor, inclusiv a celor din comunitățile rurale .

În continuare Viziunea va contura principalul demers strategic, obiectivele specifice, derivate în acțiuni și activități:

Viziunea strategică: Sectorul de tineret este unul bine dezvoltat, dispune de oportunități de învățare non-formală, valorificare a timpului liber și implicarea egală a tinerilor.		
Prioritate I Participarea civică a tinerilor	Prioritate II Abilitarea economică a tinerilor	Prioritate III Crearea unui mediu pentru tineri sigur și prietenos
Obiectiv Specific I: Sporirea gradului de participare civică și democratică al tinerilor din raionul Anenii Noi. Obiectiv specific II: Facilitarea accesului tinerilor la programe de cultură și agrement	Obiectiv specific I: Dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor Obiectiv Specific II: Cel puțin 70% de tineri beneficiază de programe de orientare vocațională	Obiectiv Specific I: Dezvoltarea serviciilor de tineret calitative ce contribuie la formarea competențelor necesare pentru integrarea cât mai reușită a tinerilor în societate. Obiectiv specific II: Asigurarea accesului tinerilor la educația nonformală și la informare

PRIORITĂȚILE STRATEGIEI:

Prioritatea Strategică I. Participarea civică a tinerilor

Dezvoltarea participării democratice și autonomiei tinerilor, precum și asigurarea de spații dedicate tinerilor în toate sectoarele societății este identificată ca și prioritate atât în strategia națională de dezvoltare a sectorului de tineret, cât și la nivel raional. Tinerii sunt sub-reprezentanți în procesele de luare a deciziilor care îi privesc, deși angajamentul lor este crucial pentru democrație. Ei au nevoie de acces la infrastructură în comunitățile lor pentru a le fi sprijinită dezvoltarea personală, culturală și politică.

În cadrul consultațiilor, din evaluarea nevoilor s-a constatat, că există o cerere semnificativă în rândul tinerilor pentru programe de formare în următoarele domenii: dezvoltare personală, managementul proiectelor; comunicarea asertivă; accesare de fonduri. Se identifică necesitatea desfășurării mai multor acțiuni menite să sprijine structurile participative și să promoveze dialogul între parteneri în domeniul tineretului. Cu toate acestea, s-a identificat că este necesar să se îmbunătățească cooperarea între nivelurile local, regional, național. Rapoartele naționale

indică, de asemenea, că trebuie să se intensifice eforturile la nivel local și că este necesar să se înlăture barierele în calea participării anumitor grupuri de tineri.

Educația tinerilor rămâne cheia pentru cetățenie activă, societate incluzivă și angajabilitate. De aceea trebuie să ne extindem viziunea privind educația pentru secolul XXI, concentrându-ne mai mult pe competențe transversale, învățământ centrat pe beneficiar (elev/student) și educație non-formală pentru a obține un acces cu adevărat echitabil și universal la învățământ de calitate.

Obiectiv Specific I: *Sporirea gradului de participare civică și democratică tinerilor din raionul Anenii Noi.*

Obiectiv specific II: *Facilitarea accesului tinerilor la programe de cultură și agrement*

Rezultate așteptate:

- *Instrumente practice de colaborare intersectorială dezvoltate*
- *Tinerii din mediul participă activ rural în procesele de luare a deciziilor.*
- *Participarea civică a tinerilor prin angajarea în dialog și dezbateri pe probleme care îi privesc în mod direct este stimulată*
- *Dialog activ pe termen mediu și lung dintre tineri și responsabili politici la toate nivelurile decizionale*
- *Punct de colectare a sugestiilor tinerilor amenajat*
- *Studii sociologice periodice (anchete prin chestionar) pentru identificarea așteptărilor tinerilor realizate*
- *Tinerii influențează în mod adecvat toate domeniile societății și toate etapele proceselor decizionale (de la stabilirea agendei până la implementare, monitorizare și evaluare, prin mecanisme și structuri accesibile pentru aceștia, garantând că politicile răspund nevoilor lor)*
- *Tinerii au acces la informații relevante și ușor de înțeles, adaptate la nevoile lor, dezvoltate de și cu tineri, pentru a crește participarea acestora la procesele decizionale.*

Prioritatea Strategică II. Abilitarea tinerilor economică

Garantarea unei piețe a muncii accesibile, cu oportunități care să conducă la locuri de muncă de calitate pentru toți tinerii este o prioritate atât la nivel de țară, cât și la nivel de raion.

Tinerii se confruntă cu o rată de șomaj mare, condiții de muncă, discriminare pe piața muncii și la locul de muncă. Deseori nu sunt luate măsuri pentru a asigura locuri de muncă de calitate pentru toți. Pentru ca tinerii din r. Anenii Noi să fie mai competitivi și pentru a se putea integra pe piața muncii, să fie membri integrați, bine pregătiți din punct de vedere profesional, după finalizarea studiilor, ar trebui să posede cunoștințe nu doar teoretice dar și practice.

Este indispensabilă organizarea consilierilor profesionale, a târgurilor de muncă, fapt ce ar produce beneficii atât pe termen scurt cât și de lungă durată, tinerii devenind mai conștienți în alegerea profesiei iar după finalizarea studiilor vor avea un loc de muncă potrivit propriilor competențe, iar pe termen lung trebuie urmărită reducerea migrației forței de muncă, cu un accent deosebit pe forța de muncă calificată.

Activitatea antreprenorială poate reprezenta o sursă de venit de bază. Însă pentru pornirea unei afaceri sunt necesare cunoștințe profesionale, fapt care se poate realiza prin dezvoltarea unei relații de colaborare și de parteneriat cu instituții și inițiative asemănătoare din raion și țară pentru schimburi de experiențe, colectarea exemplarelor bune, urmărirea trendurilor și evoluțiilor în acest sens. De asemenea trebuie introdusă formarea antreprenorială în programul cursurilor de calificare și recalificare pentru șomeri.

În raionul Anenii Noi există câteva organizații de tineret în cadrul cărora se organizează activități dedicate tinerilor, dar acestea nu răspund întotdeauna nevoilor complexe ale acestora. În mai multe localități, organizațiile nu dispun de sediu, fapt care face dificilă desfășurarea activităților, iar închirierea spațiilor sau cumpărarea de echipamente este o povară financiară mult prea mare pentru organizațiile de tineret.

Obiectiv specific I: *Dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor*

Obiectiv Specific II: *Cel puțin 70% de tineri beneficiază de programe de orientare vocațională*

Câteva rezultate în cadrul acestei priorități ar fi:

- *Create locuri de muncă de calitate care să garanteze condiții de muncă echitabile*
- *Un venit minim garantat ce să acopere cheltuielile de trai de bază pentru toți tinerii.*
- *Egalitate de șanse garantată pentru toți tinerii pentru a elimina discriminarea de pe piața muncii.*
- *Competențe necesare pentru a facilita tranziția de la educație la piața muncii.*
- *Competențe dobândite prin stagii, ucenicii și alte forme de învățare la locul de muncă, precum și prin voluntariat și educație non-formală. Garantate*
- *Tinerii și a organizațiile de tineret implicate în dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea politicilor de ocupare a forței de muncă la toate nivelurile.*

Prioritatea Strategică III. Crearea unui mediu sigur și prietenos pentru tineri

Sistemul organizațiilor de și pentru tineret, a instituțiilor publice și chiar a unor companii interesate în mod special în generația tânără, de a genera proiecte și inițiative, de a atrage și aloca resurse financiare și non-financiare este esențială pentru implementarea oricărui cadru strategic. Dezvoltarea unui mediu sigur și prietenos pentru tineri poate deveni principala sursă de valoare adăugată pentru capitalizarea rezultatelor.

Pentru dezvoltarea cu succes a activităților de recreere este indispensabil spațiul de dialog între tineri și factorii de decizie, printre care: consultări periodice, reuniuni și audieri. În scopul asigurării continuității acestui obiectiv s-a insistat asupra creării unei baze de date a voluntarilor.

Obiectiv Specific I: *Dezvoltarea serviciilor de tineret calitative ce contribuie la formarea competențelor necesare pentru integrarea cât mai reușită a tinerilor în societate.*

Obiectiv specific II: *Asigurarea accesului tinerilor la educația non-formală și la informare*

Câteva rezultate în cadrul acestei priorități ar fi:

- Infrastructuri adecvate în mediul rural pentru a asigura furnizarea echitabilă de servicii publice, conectarea la date (internet & informații) pentru tineri.
- Activități de tineret descentralizate pentru a sprijini incluziunea acestora și beneficiile aduse comunităților locale.
- Facilități și infrastructuri fizice administrate de tineri, numite „spații pentru tineret” și definite prin autonomie, deschidere și siguranță, accesibile tuturor, oferind sprijin profesional pentru dezvoltare și asigurând posibilități de participare a tinerilor.
- Spații virtuale sigure pentru tineri, accesibile tuturor, care să ofere acces la informații și servicii, precum și care să faciliteze oportunități pentru participarea tinerilor la procesele decizionale.
- Finanțare durabile a sectorului de tineret în vederea dezvoltării organizațiilor de tineret pentru asigurarea incluziunii, participării și educației nonformale.

Priorități orizontale

ACCES.

În toate eforturile întreprinse în contextul acestei strategii, accesul tuturor tinerilor la acestea trebuie asigurată în mod egal, inclusiv pentru tinerii cu oportunități reduse.

SPAȚII.

Dezvoltarea și implementarea unor activități de tineret determină regândirea unor spații sau identificarea unor spații ce pot primi o funcțiune temporară specială.

CAPACITATE.

În orice efort și demers în contextul acestei strategii capacitatea celor care livrează este de luat în vedere și dacă este cazul, premergător implementării unei inițiative anume este de urmărit dezvoltarea capacității individuale.

DEZVOLTARE SUSTENABILĂ.

În prezent orice proces de dezvoltare economică și socială trebuie pusă în contextul sustenabilității.

DIGITAL.

Orice efort comunitar este de neconceput fără utilizarea soluțiilor și instrumentelor digitale prin care informația și comunicarea devine ieftină și accesibilă și prin care eforturile mai multor inițiative cheie pot fi integrate.

PLANUL DE ACȚIUNI PRIVIND STRATEGIEI DE TINERET 2024-2026

Obiective specifice Activități	Perioada de implementare	Responsabil	Parteneri	Costuri MDL	Surse de finanțare	Indicatori	Surse de verificare
Prioritatea I: Participarea civică a tinerilor							
Obiectiv specific: Sporirea gradului de participare civică și democratică tinerilor din raionul Anenii Noi.							
Crearea platformei de dialog tineri - APL	2024- 2026	Specialistul Raional de Tineret	APL I, Centrul de Tineret Asociațiile Obștești	5000	APL-uri Consiliul Raional	Număr de ședințe organizate, Ponderea tinerilor participanți în dialog; Ponderea tinerilor care participă în consultări publice	Ședințe, campanie de promovare
Crearea platformei de colectare a sugestiilor tinerilor	2024-2026	Specialistul Raional de Tineret	APL I, Centrul de Tineret Asociațiile Obștești	10 000	APL-uri Consiliul Raional	Boxa de colectare a sugestiilor tinerilor; Instrument online de feedback funcțional; Ponderea tinerilor care oferă sugestii; Ponderea documentelor publice ajustate la necesitățile tinerilor	Număr de documente, sondaje
Desfășurarea instruirilor tematice	2024-2026	Organizații non-guvernamentale	CRT, CLT, CT	30 000	APL-uri Consiliul Raional	Ponderea tinerilor care au participat în instruirii pe segmentul de lobby și advocacy;Ponderea tinerilor care au participat în instruirii pe segmentul activism civic	Liste de participare, poze
Obiectiv specific II: Facilitarea accesului tinerilor la programe de cultură și agrement							
Extinderea Rețelei consiliilor locale ale tinerilor și a Consiliului Raional al Tinerilor	2024-2025	specialistul de tineret/ Consiliul Raional de Tineret /consiliile locale de tineret	permanent			Număr de CL ale tinerilor create	

Programul de Granturi Mici al Fondului pentru Tineri	2024-2025	specialistul de tineret	Februarie-septembrie, decembrie				
Prioritatea II. Abilitarea economică a tinerilor							
Obiectiv specific 1. Dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor							
Desfășurarea campaniei de advocacy	Specialistul de Tineret		APL I, Centrul de Tineret Asociațiile Obștești	-	Proiecte, Donatori, Consiliul Raional	Campanie de advocacy desfășurată pentru crearea incubatorului de afaceri	Ședințe, campanie de promovare
Instruirea tinerilor în scopul dezvoltării unei afaceri	2024-2026	Centrul de tineret, Asociații Obștești	APL I, Centrul de Tineret Asociațiile Obștești	30 000	Proiecte, Donatori, Consiliul Raional	Ponderea tinerilor care au beneficiat de instruire; Ponderea tinerilor care au inițiat o afacere proprie	Liste de participanți, poze, materiale pentru instruire
Obiectiv Specific II: Cel puțin 70% de tineri beneficiază de programe de orientare vocațională							
Inițierea Programului "CARIERA MEA ACASĂ"	2024-2026	CRT, CLT, CT	Grupuri de inițiativă, tineri specialiști	10 000	Proiecte, Donatori, Consiliul Raional	Ponderea tinerilor care au trecut prin program	Liste de participanți, poze, materiale pentru instruire

Facilitarea accesului tinerilor la programe de orientare vocațională	2024-2026	Centrul de tineret, Asociații Obștești	APL I, Centrul de Tineret Asociațiile Obștești	50 000	Proiecte, Donatori, Consiliul Raional	Ponderea tinerilor care au beneficiat de instruire	Liste de participanți, poze, materiale pentru instruire
Informarea tinerilor despre programele de asistență în afaceri	2024-2026	Centrul de tineret, Asociații Obștești	APL I, Centrul de Tineret Asociațiile Obștești	50 000	Proiecte, Donatori, Consiliul Raional	Ponderea tinerilor care au beneficiat de instruire	Liste de participanți, poze, materiale pentru instruire
Prioritatea III. Crearea unui mediu sigur și prietenos tinerilor							
Obiectiv specific: Dezvoltarea serviciilor de tineret calitative ce contribuie la formarea competențelor necesare pentru integrarea cât mai reușită a tinerilor în societate.							
Instruirea lucrătorilor de tineret pe dimensiunea de monitorizare și evaluare	2024-2026	Centrul de tineret, Asociații Obștești	APL I, Centrul de Tineret Asociațiile Obștești	50 000	Proiecte, Donatori, Consiliul Raional	Ponderea lucrătorilor de tineret care dispun de competențe de evaluare	Număr de lucrători de tineret instruiți
Evaluarea necesităților tinerilor	2024-2026, anual	Consiliul de tineret	Centrul de tineret	6000		Raport de evaluare, Necesități identificate	Sondaje, chestionare online, Focus grupuri
Informarea APL despre necesitățile tinerilor	2024-2026	Consiliul de tineret		15000			Flash mob, articole, interviuri difuzate, broșuri
Implicarea tinerilor în activitățile CLT, organizații de tineret	2024-2026	Consiliul de tineret		10000		Ponderea tinerilor care participă în activități neformale;	Ședințe organizate, Chestionare

						Ponderea tinerilor de 25-30 care participă în activități neformale; Ponderea tinerilor vulnerabili care participă la activități neformale	
Dotarea și funcționarea Centrului de Tineret Anenii Noi	2024-2026	Consiliul Raional		400 000		Ponderea tinerilor satisfăcuți de calitatea serviciilor oferite de către centru	Chestionare, raport de evaluare
Crearea spațiilor pentru activitățile tinerilor în localitățile rurale	2024-2026	Consiliul Raional, APL de nivel I	Donatori, APL	500 000		Spații verzi în parcuri dedicate tinerilor, Mese de tenis amenajate; Terenuri de sport amenajate; Locuri dedicate pentru activități culturale și petrece a timpului liber amenajate	Poze, chestionare
Obiectiv specific II: Asigurarea accesului tinerilor la educația nonformală și la informare							
Crearea pistelor pentru bicicliști în localități	2024-2026	Consiliul Raional	Donatori, APL	300 000		Număr de piste de bicicliști	Poze, chestionare
Desfășurarea instruirilor tematice	2024-2026	Organizații non-guvernamentale	CRT, CLT, CT	30 000	APL-uri Consiliul Raional	Ponderea tinerilor care au participat în instruirii pe segmentul de scriere de proiecte	Liste de participare, poze
Desfășurarea sesiunilor de instruire tematice în comunitățile rurale	2024-2026	Organizații non-guvernamentale	CRT, CLT, CT	30 000	APL-uri Consiliul Raional	Ponderea tinerilor care au participat în instruirii pe segmentul de planificare a resurselor financiare	Liste de participare, poze
Crearea unui program de prevenire a infracționalității în rândul tinerilor.							

PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU PRIMUL AN (TRIMESTRUL II A.2024 – TRIMESTRUL I A.2025)

Acțiuni	Responsabil	Periodicitate	Costuri
Prioritatea I: Participarea civică a tinerilor			
Obiectiv specific: Sporirea gradului de participare civică și democratică a tinerilor din raionul Anenii Noi.			
Participarea tinerilor la consultări publice	Specialistul Raional de Tineret	continuu	
Instalarea boxelor pentru sugestii, dezvoltarea unei platforme digitale			
Colectarea sugestiilor	Specialistul Raional de Tineret	continuu	10 000
Ateliere de instruire subiect pentru structurile de tineret: specialiștii, ONG-urile, consiliile locale de tineret, grupurile de tineret	specialistul de tineret	semestrial	alte surse
Vizite de studiu, schimburi de experiențe și bune practici între structurile de tineret	specialistul de tineret / Fondul pentru Tineri / ONG –urile/ consiliile locale de tineret	continuu	alte surse
Obiectiv specific II: Facilitarea accesului tinerilor la programe de cultură și agrement			
Gala tineretului. Cel mai original proiect comunitar	Specialistul de tineret / A.O. ,,	iunie	20 000
Forumul de Vară al Tinerilor	specialistul de tineret / ONG –urile/ consiliile locale de tineret	iulie - august	10 000
Hartarea CL in raion Extinderea Rețelei consiliilor locale ale tinerilor și a Consiliului Raional al Tinerilor	specialistul de tineret / Consiliul Raional de Tineret /consiliile locale de tineret	permanent	alte surse
Programul de Granturi Mici al Fondului pentru Tineri	specialistul de tineret	Februarie-septembrie, decembrie	
Săptămâna Națională a Voluntariatului	specialistul de tineret / Fondul pentru Tineri ONG –urile/ consiliile locale de tineret	octombrie	Alte surse

Ziua Guvernării Tinerilor	Specialistul de tineret /	noiembrie	alte surse
XXX Tinerilor Ecologiști	Specialistul de tineret / Primăriile localităților	noiembrie	alte surse
Prioritatea II. Abilitarea economică a tinerilor			
Obiectiv specific 1. Dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor			
Campanie de advocacy pentru crearea unui incubator de afaceri	Specialistul de tineret /	noiembrie	alte surse
Instruirea tinerilor în scopul dezvoltării unei afaceri	Centrul de tineret, Asociații Obștești	anual	30 000
Forumul Tinerilor Antreprenori	Secția Economie	octombrie	alte surse
Post-Forum	specialistul de tineret / ONG –urile/ consiliile locale de tineret	ianuarie	10 000
Obiectiv Specific II: Cel puțin 70% de tineri beneficiază de programe de orientare vocațională			
Demararea Programului ” <i>CARIERA MEA în Aneni Noi</i> ”	CRT, CLT, CT	anual	10 000
Instruire de orientare vocațională	CRT, CLT, CT	anual	20 000
Informarea tinerilor despre programele de asistență în afaceri	CRT, CLT, CT	anual	20 000

Prioritatea III. Crearea unui mediu sigur și prietenos tinerilor			
Obiectiv specific: Dezvoltarea serviciilor de tineret calitative ce contribuie la formarea competențelor necesare pentru integrarea cât mai reușită a tinerilor în societate.			
Instruirea lucrătorilor de tineret pe dimensiunea de monitorizare și evaluare	CRT, CLT, CT	anual	20 000
Desfășurarea unui sondaj raional	CRT, CLT, CT	anual	1 000
Diseminarea rezultatelor sondajului	CRT, CLT, CT	anual	5 000
Dotarea Centrelor de Tineret, inclusiv filiale	CRT, CLT, CT	anual	150 000
Extinderea centrelor de tineret	Consiliul Raional, CRT, CLT, CT	anual	
Amenajarea meselor de tenis	Consiliul Raional	anual	50 000
Amenajarea locurilor dedicate pentru activități culturale și petrece a timpului liber amenajate	Consiliul Raional, Casele de Cultură, APLI	anual	50 000
Ziua Națională a Tineretului.	specialistul de tineret / Fondul pentru Tineri/ consiliile locale de tineret	noiembrie	10 000
Obiectiv specific II: Asigurarea accesului tinerilor la educația nonformală și la informare			
Definirea proiectelor mici pentru spații dedicate tinerilor			
Cluburi pe interese	specialistul de tineret / Consiliul Raional de Tineret /consiliile locale de tineret	trimestrial	alte surse
Publicare în ziarele locale și naționale ale activităților de tineret	specialistul de tineret / Consiliul Raional de Tineret/echipele de reporteri ale ziarelor, site-urilor din raion	permanent	alte surse
Campanie de informare pentru prevenirea HIV/SIDA, sănătatea reproductivă a tinerilor, combaterea delicvenței juvenile, traficului de ființe umane, violenței domestice, sănătatea psiho-emoțională	specialistul de tineret / Centrul Medicilor de Familie/ Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor	permanent	alte surse

PLANUL DE RAPORTARE ȘI MONITORIZARE.

Monitorizarea este un proces de colectare sistematică a unor date pentru reflectarea progresului implementării strategiei, iar **evaluarea** face o analiză a modului de implementare a strategiei și eficienței acesteia. Evaluarea răspunde la întrebările: care este efectul, impactul activităților realizate și în ce măsură rezultatul răspunde așteptărilor.

Evaluarea intermediară este activitatea desfășurată pe parcursul perioadei de implementare a Strategiei.

Obiectivele evaluării intermediare:

- oferirea suportului în luarea deciziilor cu privire la activitățile realizate de implementare a Strategiei;
- obținerea informațiilor din toate sursele existente despre ce merge bine, ce nu merge și de ce;
- îmbunătățirea calității activităților realizate;
- identificarea practicilor de succes, care ar putea fi extinse;
- elaborarea recomandărilor pentru îmbunătățirea Strategiei

Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei se va realiza prin crearea unui Comitet de Evaluare și Monitorizare, în componența căruia vor fi desemnați reprezentanți ai direcțiilor de învățământ, cultură, finanțe, secției asistență socială, agenției pentru ocuparea forței de muncă, comisariatul de poliție și militar, spitalului raional. Specialistul de tineret va fi responsabil de activitățile de secretariat ale comitetului. Comitetul va cuprinde subdiviziuni responsabile de fiecare direcție prioritară a strategiei. Persoanele responsabile vor colectata periodic date cu privire la implementarea activităților în direcția respectivă. Semestrial se vor organiza ședințe ale comitetului pentru evaluare a procesului de implementare a strategiei. Anual comitetul va actualiza și completa planurile de acțiuni.

Un rol important în procesul de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei revine societății civile. De rând cu membrii Grupului de monitorizare, reprezentanți ai societății civile, în aceste activități vor fi antrenate consilii civile, instituite pentru monitorizarea activităților anumitor instituții, ONG-uri specializate în domeniu, diferiți experți naționali. Pentru monitorizarea și evaluarea eficientă a strategiei au fost elaborați indicatorii, metodele de colectare a datelor și s-au stabilit responsabilii, pe care îi găsim în tabelul *Monitorizarea și Evaluarea Strategiei de Tineret*.